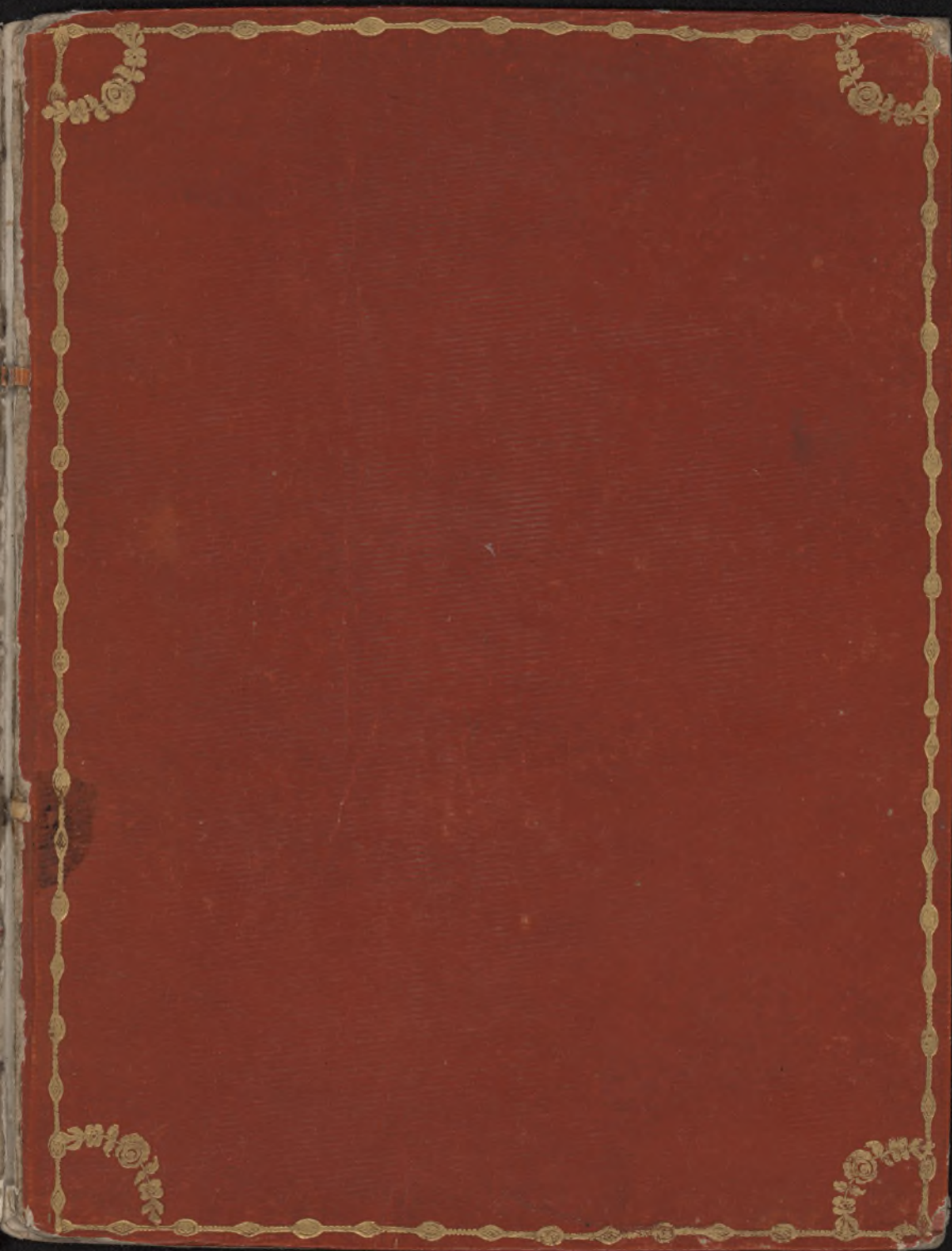

WBP
Opole

PHILIPPI
CALLIMACHI
FLORENTINI,
IN SYNODO EPISCOPORVM
DE CONTRIBVTIONE
CLERI,
ORATIO.

CRACOVIAE
In Officina LAZARI: Anno Domini,
M. D. LXXXIIII.

1584

WMBP
Opole

231 st.

218
AkC V 46/66 C

IN EANDEM ORATIONEM

PHilippi CALLimachi

AD ILLVSTRISSIMVM
CARDINALEM ALBERTVM
Bolognetum, Legatum apud Sereniss.
Regem Poloniae Stephanum
Bathoreum,

IACOBI GORSII PRAEFATIO.

HILIPPVM CALLIMACHVM
Florentinum virum magno ingenio
& summa cruditione, miraq; rerum
agendarum dexteritate instructum,
Paulum secundum Pontificem fugi-
entem, variisq; in regionibus pericli-
tatum, in hoc Polonorum regnum tandem peruenisse,
ac non modò in eo securum acquieuisse; verùmenim-
uerò magnis honoribus ornatum, Regiq; Alberto
charissimum fuisse, & tantum, non solum Reipub.
nostrae praefuisse; nemo est in hoc regno ita rerum
nostrarum rudis, qui nesciat: nullum negocium pu-
blicum,

A ij

blicum, nulla de Reipub. nostræ salute consultatio, nulla de pace, belloq; vel inferendo, vel propulsando, deliberatio eo tempore incidit, cui ille non solum interfuisset, verumetiam præfuisset: nullam partem Reipu. regni nostri Rex Albertus sine Philippo Callimacho attingere vnquam voluit: illius ingenio, cōsiliis, ac prudentia nitebatur: cum hoc ille Rex de bello, cum hoc de pace consilia sua communicabat, & huic vni omnia tribuebat. Tantam hic vir ingenij, eruditionis, & prudentiæ opibus, authoritatus, possessionem sibi apud regem parauerat; ut vnus omnia posset. Qua in re patientiam nostrorum hominum eius illius temporis miramur, qui tantum in suo regno peregrino homini licere posse passi sunt, quantum nos huius ipsius regni hæredibus, & maiorum suorum, in hanc Rempub. meritis, & suo ingenio, virtute, & in rebus arduis agendis, saluteq; Reipub. tuenda, singulari prudentia, ac studio commendatis licere, aut non ferimus, aut egre, & non sine dolore, gemituq; ferimus. Sed credo maiores nostros, nō tam homines, qui, aut vnde essent, quàm regni commoda, quæ ex illis, vel caperent, vel sperarent, attendisse, omniaq; commodis & ornamentis regni æstimasse; ac propter ea ingenio illi admirando Philippi multum indulgisse, Regioq; animo, ac voluntati multum seruiuisse. Propria enim gentis nostræ semper virtus ea fuit,
Regi-

Regibus suis & illibatam fidem seruare, & multum illis indulgere, voluntatiq; eorum morē gerere. Quod cum aliis semper, tum verò Alberto Rege regnante, demonstrarunt; cum hominem peregrinū, & patriam suam fugientē, tantum posse inter se, apud Regem suum æquissimo animo ferrent: ac Philippum Callimachum, non iam Florentinum hominem, sed Polonum apud se esse, & tantas res in regno suo agere vellent. Felix fuga Callimachi, qua tantam potentiam, gloriæq; splendorem, ac tantas opes quæserit. Qui quidem Callimachus, non modo securitatem, verumetiam opes in hac Repub. nactus, præter ea, quæ apud Regem obiret officia, ac munera publica, multam litteris operam dedit, multa legit, multa litteris mandata reliquit, quorum magna pars, in priuatorum scriniis apud nos tenentur; vel quod ipse ea in lucem publicā prodire noluerit, vel quod fato suo interceptus edere omnia non potuerit. E quibus scriptis eius, hæc, quam ad te mitto Illust. Cardinalis, oratio est, non tam verborum ornatu, quàm pia exhortatione commendata, ut pote, quæ non tam ex officina Oratoria, quàm pietatis schola prodeat. quam ille, ut cætera omnia solebat, multo splendidiorem dedisset, nisi mæror, quæ illi cogitatio discriminum, quæ tum ille Reipub. christianæ, & huic in quo acquieuerat regno impendere videbat, vocem eius intercluderet: non verborum or-
A iij natum,

natum, non Aristotelis arculas tum ille spectabat; sed furorem Turcarum, qui omnia regna obterreret, ac Reipub. christianæ interitum præsentem, cum animo suo expendebat; omnibusq;, maximè verò hominibus nostris, ob oculos eum ponebat; utq; præsidia aduersus tot, tantaq; mala instruerent, hortabatur, ac indormientes tantæ causæ, imò verò ruinæ nostræ excitabat. Luculenter sanè hæc oratio testatur, quo animo erga hanc Spartam, quā nactus erat, fuerit Callimachus: quāmq; Reipub. Christianæ metueret. Quam equidem orationem eius è tenebris erutā, in publicam lucem emisi; ut idem, quod maioribus nostris canebat, nobis quoq; caneret; nosq;, ut cum salutis nostræ, & incolumitates regni cogitatione aliquomodo complectamur, hortetur. Similima enim nostra hæc tempora, temporibus maiorum nostrorum, quibus Callimachus cecinit, videntur: eadē nos urgent mala: idem hostis: aduersus quē, arma parari iubet Callimachus, maiore etiam potentia, & locorū propinquitate ceruicibus nostris imminet. Cui ut resistere queamus, primū omniū vicia nostra, quibus irā Dei prouocamus, ut Callimachus monet, agnoscamus, precibusq; Deum placare, studeamus necesse est. Hostis enim ille peccatorum nostrorum vindex est, iræq; diuinæ, quam sceleribus nostris incitamus, minister. Quam inam Dei, si salui esse volumus, placare, ut

re, ut Callimachus suadet, maturius contendere debemus: ac, ut vnde arma contra tam acerbum hostem parari queant, habeamus, fortunarū nostrarum parte in eum usum versa, pecuniam neruum belli conficere debemus: quod Callimachus in publica Synodo sacerdotum, faciendum suavit; ne, dum parti fortunarum nostrarum parcimus, omnia commoda nostra, libertatem nostram, ac vitam denique ipsam in discrimen adducamus. Quod, quoniam Callimachus pulchrè demonstraui, ac nomini suo respondens, pulchram pugnam, dum maiores nostros ad arma excitat, pugnaui, ommitto. Hanc autem orationem Illust. Cardinalis ad te propterea mitto, tuoq; patrocinio eam commendo; quod videam te, ut vicinum & gentilem illius viri, ita ingenio, eruditione, consilio, in rebus agendis dexteritate parem, & dignitate ea exornatum, in qua Callimachus acquiescat; patrociniq; eius munitus, securior in suam patriam redeat; & quæ Polonis olim cecinit, Italis suis decantet, & ad præsidia contra vim furentis in Ecclesiam hostis comparanda excitet, quod idem ille longa oratione dum viueret fecit, cum summum Pontificem, Innocentium VIII. ad inferendū Turcæ bellum exhortaretur: quod ut commodius faciat, facilioremq; ad suas regressum habeat, in tuum Illust. Cardinalis præsidium refugit, ac se totum tradit tibi. Cuius virtutem,

tem, prudentiam, pietatem, ac curam religionis in hoc regno, & Reipub. nostræ salutarem legationem, cineres eius, qui in hac nostra vrbe quiescunt, adminiti, memoriam nominis sui, tibi commendant; & ad te, vt patronum ingeniorum, ac bonarum litterarum tutorē, religionisq; in hoc regno, tibi à summo Pontifice Gregorio XIII. commendatæ propagatorem confugiunt: & si vocem illam qua utebantur, cum & bella suaderēt, & res gestas clarorum principum canerēt, remittere possent; disertissimi sanè in te ornando essent: multa de tuo ingenio, modestia, prudentia in rebus agendis, cum, in religione conformanda, totoq; studio pietatis tuæ dicerent: Deum patrem misericordiarū celebrarent: Gregorio Pontifici xij. gratias immortales agerent: regno nostro gratularentur; quòd te talem virum, in his regionibus viderent legatum, qualem tempora hæc miserā, atq; religio perturbata postularent: testarentur te eum legatū esse, qui nullius rei præter religionis salutem, Ecclesiæq; Romanæ dignitatem, curam habeas. Ita enim Illust. Cardinalis, in hac tua legatione versaris, ita munus à summo Pontifice tibi commissum obis; vt nemo te vlla in re reprehendere audeat, omnes verò laudent, & tuam integritatem, horum temporum hominibus raram mirentur, præsertim verò, quòd ea ætate sis, quæ facile ab officio deduci, & ambitione flagrare, & in-

& incontinentiæ flammis uri, & aliis viciis patere soleat. Quibus viciis, ita frenum iniecasti, vt Hispanis Scipionem illum iuuenem, quem illi vt Deum, ob eam, quæ in eo erat, cōtinentiam adminiti, non inuideamus: hanc ipsam continentiam, easq; virtutes, quas illi in Scipione venerati sunt: in te & agnoscimus, & exosculamur, atq; summo Pontifici Gregorio xij. disciplinæ veterum & sanctorum patrum amantissimo, piissimo, & plane altero Moysi, & homini Dei, gratias agimus; quòd te hoc tempore, & sub hac Ecclesiæ tempestate, ad nos legatum miserit, ac in præsidis regni nostri locauerit, insolentiæq; nostrorum aduersariorum, firmissimum, & omni genere eo armorum, quo Ecclesia Christi semper defensa fuerit, instructissimum, ad congregiendum cum hoste paratissimum, ante alios excubantem, omnem occasionem aduersariis Ecclesiæ vulnerandæ eripientem obiecerit, nobisq; ducem dederit. Nihil sanè Illust. paternitas tua prætermittit, quod ad sananda vulnera Ecclesiæ, hostesq; eius comprimendos, requiratur: omnes conatus, curas, studium, ac sollicitudinem omnem, Illust. paternitas tua ad salutem Ecclesiæ, & religionis turbatæ restitutionem confert: ac ita confert; vt non solum priuata commoda, verumetiam valetudinem ipsam negligat, nullius potentiam extimescat, nulla ambitione ab officio deducatur. Una cura, vnus

B

labor,

labor, & studium vnum Illust. Cardinalis, tua est; ut
Ecclesiae vulnera alliges, viros pios, & religionis
Christi propugnatores tibi adiungas, eorumque consi-
liis, & opera intuenta religione, & Romana Ec-
clesiae dignitate, & conseruanda & augenda utaris.
Quae cum, atque virtutes, vitaeque tuae integritas, Ro-
manae Ecclesiae magnam lucem & auctoritatem pa-
riunt. Agnoscunt homines, Romanos eos esse, qui à
maioribus nostris fuisse praedicantur. Agnoscunt, cur
tot prouinciae, ac orbis terrarum, uni Romano Pon-
tifici, parere potius, quam praeesse aliis, maluerunt:
quae tua illust. Cardinalis integritas, & gratiam, &
auctoritatem, cum apud alios, tum vero apud sapi-
entissimum & Serenissimum Regem nostrum Step-
hanum, gratiam tibi peperit; & Summum Pontificem,
ut te honore hoc singulari, & quo Roma nihil ampli-
us secundum ipsum summum pontificatū habeat, ex-
ornaret; utque te in numerum, & ordinem senatus sui
amplissimi referret, ac Cardinalem faceret, incendit.
Quo equidem tuo amplissimo honore, ad similem na-
tionem vitae multi excitabuntur; & quod te videant
esse, ipsi ut sint, contendunt. Honorata enim virtus
cessare nescit, & praemiis, honoreque, ut flamma ven-
tis excitatur, & ardua petit; neglecta, languescit
primum, deinde sensim extinguitur. Quam quidem
virtutem, quod summus Pontifex te ornando excitet,
est,

est, quod illi gratias agamus, & ad tuendam religio-
nem auitam animos assumamus, & tibi & aliis tui
similibus operam nostram nauemus, & pro Christi re-
ligione, Romanaeque sedis dignitate laboremus, ac e-
tiam, si usus venerit periclitemur: habemus te am-
plissimum, & tanta dignitate ornatum, studij, labo-
ris, & contentionis nostrae, locupletissimum testem:
quod tuum testimonium amplissimum, & honoris, &
praemii instar nobis fuerit: et si quid incidat ad te,
ut ad patronum contentionis nostrae, & testem, &
hortatorem confugiemus. Nunc vero tibi sacerdotium
amplissimi honoris, & dignitatem hanc istam Cardi-
nalem, ita liberaliter à summo Pontifice tibi, nihil
tale non modo non ambientem, sed nec cogitanti qui-
dem, oblatam, pro nostra erga te perpetua obseruan-
tia, & amore singulari gratulamur, felicem ac fau-
stam, & tibi, & Ecclesiae, pro qua legationem in hoc
Regno Polonorum, apud sapientissimum Regem Ste-
phanum salutare obeas, optamus. Nosque cum no-
stris literulis, & religionis auitae tuendae cura, tuo
patrocinio commendamus. Vale Illustris. Cardi-

nalis. &c. Datum Cracouiae à Collegio
Iurisconsultorum, nono Calend.
Februarij. Anno Dni

I 5 8 4.

B ij

Idem

Idem Iacobus Gorscius
ad Lectorem.

Larissimi viri, familiæq; suæ magnam lucem
inferentis, ac saluti Reipub. inuigilantis Ia-
cobi Pothlodouii Manes, in somnis obuer-
santes mihi, me monuerunt; vt hanc orati-
onem Philippi Callimachi, quam domi pres-
si, in publicum darem; Teq; lector officii tui monerem,
vt quid Turcia cogitet, quæ arma contra te paret, co-
gites; ac splendida illa de libertate, quæ Regno saluo,
integra nobis manet, obmissa, de salute & tua, & pu-
blica cogites; & contentionibus domesticis, melioribus
temporibus reseruatis, arma & præsidia aduersus
hostem, pro salute tua pares. Imminet tempestas, cæ-
ruleusq; desuper adest imber, portum maturius cogita,
in quem te recipias, ne non solum de libertate, & for-
tunis, verum de vita ipsa, in periculum venias. Sapere
Roma contentiones domesticas, bello veniente di-
remittit, & hosti summa animorum consensione oc-
currit; peritura nisi occurrisset. Vale, &
nostrum consilium boni & æ-
qui consule.

PHI-

PHILIPPI
CALLIMACHI
IN SYNODO EPISCOPORVM
de contributione Cleri.

Oratio.

VM REPETO ME-
cum transacta tempora, &
pono mihi ante oculos res
gestas & victorias, quacū-
que arma circumtulit Re-
gnum hoc inclytum, solet
mihi in mentem venire fle-
tus, quo Dominus & Sal-
uator noster profecutus est Ierosolymam, con-
sideratione illa, quod haud procul abesset dies, in
qua hostes, tam florentem etiam rebus omnibus
ciuitatem, vallo circumdarent & coangustarent
vndiq; prostratoq; ad terrā cum ædificiis populo,
lapidem super lapidem non relinquerent. Video
enim propè fore, vt ea omnia contingant nobis,
& quod inuictum ad hæc vsq. tempora Regnum
nostrum steterit, tradatur in manus nocentum,

B iij

nisi

nisi quod Ierosolyma non intellexit. Cognoscamus nos tempora visitationis nostræ, visitauit enim nos Deus, non vt Ierosolymam paterna visitatione, redempturus populum illum à peccatis, eruditurusque ad veritatem, secundum illud Ieremiæ: Visitabo vos, & suscitabo super vos verbum bonum; sed prout Psalmus interminatur: Visitabo in virga iniquitates eorum. Permisit enim super nos id bellum, id genus hostium, vt planè videatur velle, quòd in angustia quæramus eum: sicut scriptum est Isaïæ xxvj. & in Psalmo: Imple faciem eorum ignominia, & quærent nomen tuum domine: nam sine manifesto Dei auxilio, parua admodum spes esse potest humana ope resistendi. Cum itaque conuenerimus, vt tantum malum quod super nos parari apparet, vel diuino fauore à nobis auersuri, vel humanis viribus superaturi; quantum ego quidem intelligo, frustra conabimur custodire ciuitatem, nisi prius vt eam dominus custodiat impetremus. Sed & professionis nostræ videtur, potius à Deo pacem populis impetrare, quàm bellum gerere aduersus homines, licet nec ab hoc quidem, vbi necessitas postulat, abstinendum. Itaque quo prius, vt æquum est, ordini nostro satisfiat in consulendo, deinde necessitati accommodando, exordiar ab iis, quæ agenda

confer-

renferem pro impetranda Dei pace, sine qua frustra de humanis viribus cogitatur. Deinde exequar, quod necessarium videatur, ad resistendum inimicis: quæ sic velim à me accipiatis, vt ab eo, qui non intelligam quidem optimè quæ facienda sunt, sed qui velim cuncta fieri quàm optimè. Ante omnia, quia scriptum est, corrigi & castigari à Deo illos, qui ab ipso diliguntur. Absit vt ego hæc plagam super nos permitti putem aliam ob causam, nisi quo nos probet & cognoscat dominus in aduersis, vt cum licuerit nobis dicere, Probasti me domine & cognouisti me, multò maiori præmio afficiat probatos, quàm fuerit labor & periculum probationis. Sic Ioannem gladio, Petrum cruci, Paulum carnifici, Laurentium craticulæ obiecit. Quorum supplicio intelligi voluit, qualiter puniat quos reprobet, qui sic afficiat quos amat. Non est itaque vt diffidentes de nobis putemus, quasi Deus de inimicis suis, cum inimicis suis quærat vlcisci. Sumus quidem peccatores, & cum fratribus Ioseph dicere possumus, meritò hæc patimur, quia peccauimus; sed misericordia domini super opera eius, vniuersæque viæ eius misericordia & veritas. Atq. ideò dicendum à nobis: si est pænitentia in Israël, percutiamus foedus cum domino Deo nostro, vt, plangente Esdra pro peccatis populi, dictum est

est Esdræ : cooperiamusq. nos sacco & cilicio, vt fecit Achab. Nam dicentibus filiis Israël ad dominum : Peccauimus; doluit Deus super miseriis eorum. Iudicum x. Magna est apud Deum pænitiæ vis, magna dignitas, magna gratia. Illa inuincibilem vincit, & tremendum iudicem conuertit in piissimum; illa in peccatis mortuos ad vitam refert, cæcis viam ostendit, mutis sermonem restituit: illa ignorantem se ad cognitionem sui adducit : illa vt se inquirat, & perditum inueniat, facit, de potestate inimici animã eripit, & liberam reddit Saluatori : illa neminem quantumcunque nocentem spernit : illa peccatricem lachrymantem, Chananæam supplicantem, deprehensam in adulterio, sedentem in theloneo, orantem publicanũ, flentem Petrum, rogantem Latronem, benigne respicit, ac misericorditer suscipi persuasit. Ad eam igitur nos quoque pænitentium humilitatem ad confitentium spem conuertamur. Circumspiciamus nos omnes & singulos, & in charitate non ficta pænitentes, vicissim nos argui emendariq. patiamur; vt veteri fermento expurgato, noua simus conspersio : tum vnusquisq. in se mentis aciem couertat, & conscientia suã, quam nemo melius quàm ipse potest intelligere arbiter sedeat, expurgando, mundificandoq. templum Dei sanctum

etum quod sumus nos. Subinde orantes in templo suo, audiet nos Deus, eripietq. nos & commissum nobis gregem à periculis : licebitq. ex vero dicere, Quia cinerem tanquam panem manducabam, & poculum meum cum fletu miscebam, à facie iræ indignationis suæ exaudiuit me Deus : & quia dicimus sal terræ, iubemurq. ardentes lucernas ferre in manibus, commissum sibi quisq. populum non verbo solùm sed exemplo in semitas domini dirigat, consolando afflictos, pascendo esurientes, vestiendo nudos, redimendo captiuos, suscipiendo peregrinos, desperatis spem veniæ promittendo, omnia enim eiusmodi officij nostri sunt. Quæ si constanter à nobis fiunt, verè ministri coeli sumus, adiutores Dei, & Spiritus sancti baculus, per quos nemo dubitet Deum placari populo, cuius ruinæ mali sacerdotes meritò causã existimantur. Nam quis pro peccatis intercessor se obiiciat, si sacerdos qui orare debuerat grauiora committit? ex quo debet intelligi multò acrius diligentiusq. à nobis instandum, incumbendũq. præceptis legis, quàm laicis : illic enim vnusquisque de se, nos verò de omnibus rationem sumus reddituri, & cùm nos sine illis periclitari possimus, illi nō possunt sine nobis. Atque ideò quod primum maximumq. est in periculis imminenti-

C

bus

bus pacem Dei quæramus, eamque nobis & populo impetremus, ieiunio, orationibus, puritate animæ ac corporis mundicia; ut conuersi in ærumna nostra, mereamur, quod propicius factus nobis Deus, miseratusque lachrymam & squalorem nostrum, pro populo sub stet contra impios, timoremque & fugam, ac formidinem in illos conuertat. Quo veluti securitatis nostræ fundamēto præmisso, licebit benè sperare de præparatione humana ad resistendum, de qua dicenda hæc habeo. Populum fidelium ac sacerdotes, vnum esse in re diuina corpus, omnes scimus: exindeque propterea quod membra omnia in corpore humano pro mutua conseruatione vicissim adsunt sibi, & consentit alterum alteri, dictum est nobis: Pastor bonus ponit animam suam pro ouibus suis. Quantum verò ad rem humanam, idem esse vel ex eo colligitur, quod neque laici à feris distare queunt sine religione, neque religio esse vsquam sine sacerdotibus: sed nec sacerdotes vitam aut dignitatem suam retinebunt, si laicorum ordo & status periclitetur. Ex quibus videntur duo ista ita implicita mutuo & colligata, ut sine alterius perniciæ ab altero separari alterum non possit, testimonio etiam Hebræorum, qui eosdem Reges habuerunt & Pontifices. Quæ cum ita sint, oportet intelligamus

mus bellum, quod à Turcis imminet, non minus ad nos pertinere, quam ad laicos, nec posse rem laicorum paululum commoueri, quin status noster, qui ab illis sustinetur, totus labefactetur & ruat. Atque ideò, si superioribus temporibus, aut illi raro nos implorauerunt, aut nos implorantibus lente affugimus, tollerari potuit, quia bella, quæ gesserunt cum illis, gesta sunt hostibus, quibus videbantur nostri superiores, armis, equis, viris. Nec enim de dominatu certabatur, nec cū eo hoste res erat, qui facultatibus humanis longè nostros antecelleret: qui non dominatū sed sanguinem ac vitam nostram quæreret: qui parentes, sorores, fratres, propinquos aut ad seruitutem aut libidinem appeteret: qui salutis nostræ rationem, quæ omnibus his charior esse debet, subuertere cuperet, profanaret templa, erueret sepulchra maiorum nostrorū, sacrisque & aris nostris insultaret, quod nunc fit. Itaque & si dictū sit Petro, Conuerte gladium in vaginā, pluribusque aliis authoritatibus veteris ac noui testamenti sacerdotibus pro gladio substituatur patientia; in bello tamen, tam immani, tam crudeli, tam ancipiti, quod non tantum populo sed Deo inprimis intenditur, nec de rebus humanis, sed de sacris ac religione, quæ nobis credita est, & in qua præsumus, mouere nos debet,

debet, cum eorum omnium, quæ dixi, iusta vindicatio, tum verò authoritas summorum Pontificum, qui sæpè in talibus bellis sacerdotibus concessit gladium: Ad extremum, recta intentio: nō enim cupiditas vindictæ propter causam propriam, sed honor Dei nos armauerit ad prælium, in quo vicisse non magis victoribus erit vtile, quàm victis, si recta sapere voluerint aliquando. Sed & vetus testamentum, plenum est assensu ac consilio Dei ad pugnandum contra gentes, atque vsq. eò non putauit Deus non conuenire electis suis pugnare pro sacris, vt sæpè etiam Angelus subsidium coeleste illis miserit. Iosue autem etiam infidias faciendas præceperit, vt videatur dolus quoque contra id genus hostium à Deo comprobari. Sed vt multæ authoritates sint, quæ gladium adimant sacerdotibus. Saluator noster cum dixit, pone gladium in vagina, minimè addidisset, tuum, nisi gladius conueniret sacerdoti. Quòd si iudicio Saluatoris tractandus est aliquando talis gladius à suis, quæ aut alia, aut maior causa esse potest, quàm defensio electorum Dei ac religionis? Itaque si vltima rerum difficultas vrgeret, auderem dicere, à nobis quoque arma capienda, prodeundumque in prælium cum nostris, vbi impendentes nosmetipsos libentissimè pro populo, vel pro

Chri-

Christo, qui pro nobis mori voluit, tam gloriosam quàm salutarem mortem inueniremus, vel per illius miserationem tam immanis & crudelis hostis impetum retunderemus. Nunc verò, quando Dei benignitate gladiatorum atque hominum satis est in populo, quid aliud dicam, nisi quod propemodum reprehendendum in nobis videtur, quòd expectauerimus, donec imploraremur, & non statim intellecta periculi immanitate, sponte obtulimus facultates nostras pro defensione patriæ, & eorū omnium, quæ cum inprimis chara sunt nobis, pro libertate ac vita parentū, fratrum, proximorumq. omniū cæterorum, protuitione defensorū nostrorum, pro illorum salute, quibus debemus omnia, & à quibus accepimus, accipimusque omnia: qui tot annos pro nobis maximè aduersus feritatem Tartarorum pugnant: qui nobis arant, nobis serunt, nobis metunt: qui, quo nihil in terris maius dici excogitanè potest, præstant nobis, vt inter Deum atque homines arbitri sedeamus. Quod si alieni essent & nō ij, qui tam multis, tam magnis, tam supra quàm vt compensari queant beneficiis, iam pridem nos deuinctos haberent; essemus, vt mihi videtur, indigni. Non est sacerdotum, si in tali tamque atroci tempestate non illis subueniremus. Nunc quando à Deo multis & tam sacrosan-

C iij ctis

etis vinculis naturæ humanitatis ac religionis cō-
iuncti sumus cum iis, quibus est subueniendū, non
credo tam deliberandum à nobis, vtrum id sit fa-
ciendum, quàm cogitandum, quò pacto, quàm o-
ciissimè, & quàm cumulatissimè fiat, nisi malimus
expectare, vt ea, quæ non nostris, sed nobismet-
ipsis negauerimus, diripiant inimici. Excusserunt
iam pridem laici facultates suas, & nouis vectiga-
libus, nouisque pensionibus vltro se quoque one-
rauère, qui paulò post etiam sanguinem suum im-
pensuri, quid ergo à nobis, si à bello ocium erit
faciendum? nōne etiam si omnia nostra dederi-
mus, tamen quoniam illi cum facultatibus in vita
quoque sunt periclitaturi, parum quid respectu e-
orum fecisse videbimur? Nolite per cupiditatem
pati obsecro vos, vt fama hæc ad exterarum gentes
vadat, quod pluris à nobis fiat esca quàm anima:
& quod ardentiores in religionem sint laici quàm
clerici; cogitate quisque, non quantum daturus
sit alter, sed quantum possit ipse conferre ad sa-
cro sanctam hanc defensionem. Nec de rebus sit
inter nos existimatio, sed de charitate, proximi
certamen: in quo vinci tum pulcherrimum est, tū
Christiano sacerdote dignissimum. Agitur mihi,
credite maiori ex parte de nobis: nam laicorum
etiam quædam in aduersa fortuna aliqua condi-
tio

tio esse potest, vt Bolgarorum, Græcorumque ac
cæterorum, qui in potestate sunt huius hostis, qui
nobis imminet, nos verò funditus tollemur. Atq.
ideò, quò magis nos spectat, eò plus facultatū con-
ferre debemus ad periculū repellendum; exiguæ
imò nullæ sunt facultates nostræ, respectu eorum
quæ periclitantur; vincat vt debet in nostris ani-
mis publica omnium salus, priuatum singulorum
commodum: vincat auaritiā charitas, vincat di-
uinorum spes, possessionem humanorum. Danda
sunt terrena pro cœlestibus, caduca pro stabili-
bus, momentanea pro perpetuis: eamus obuiam
implorantibus, & pro redemptione nostrarum o-
uiū libentissimè facultates impendamus, pro qui-
bus etiam iubemur animam impendere. Mouebit
omninò Deum fides in se nostra, & in proximum
charitas, placatusque à regno quidem nostro pla-
gam auertet, & nobis centuplum restituet. Quòd
si visitante nos Deo & admonente per eiusmodi
pericula, vt ad eum conuertamur, & in charitatem
proximi non fictam redeamus, nos propter rerū
temporalium amorem à cupiditatibus non retra-
hemur, nec porrigemus manus periclitanti proxi-
mo, quod ominari horret animus, perseuerans
Deus in puniendis nobis, quos per tentationem
emendari non senserit, permittet, vt præualeat
con-

contra nos inimicus. Tunc cum nosipsos, ma-
tronas, virgines, pueros, violari, rapi, trucidari ut
peccora, publica priuataque incendi, sacra om-
nia & templa profanari, ante oculos nostros vide-
bimus, & cætera omnia malorum genera, quibus
hostis immanis & iratus sæuire in illos solet,
quos vicerit atque odit, frustra Deum im-
plorabimus, & commissio nobis
gredi succurrere
volemus.

FINIS.

500 —

